

SOKOLSKI GLASNIK

GLASILO SAVEZA SOKOLA KRALJEVINE JUGOSLAVIJE

Čuvajte Jugoslaviju!

Izlazi svakog petka • Godišnja pretplata 50 din. • Uredništvo i uprava Prestolonaslednikov trg 34 • Adresa za pošiljke: Poštanski fah 342 • Telefon uredništva 30-866 i 26-105, uprave 30-866 • Račun Poštanske štedionice br. 57-686 • Oglasi po ceniku •

Beograd, 24 f e b r u a r 1939

God. X • Broj 8.

Mir i saradnja na Balkanu

Zasedanje stalnog saveta Balkanskog sporazuma u Bukureštu, događaj je, koji u današnjim međunarodnim prilikama dobija naročitu važnost, baš po tome, što na njemu nisu doneti nikakvi zaključci, koji bi bili u stanju da novinama pruže senzaciju a javnosti iznenađenje, već je naprotiv na njemu utvrđena već postojeća kompaktnost balkanskih država, pojačana u onom istom duhu u kome je bila i zamišljena; a naročito je podvučena želja, da se ta kompaktnost uveća i konačnim pristupanjem Bugarske balkanskom sporazumu.

Senzacija i iznenađenje bilo je, u posljednjih par godina, i suviše u svetu, tako da je od njih već u nekoliko mahova bio ozbiljno ugrožen i mir i opstanak tog sveta. Javile su se doktrine, i s desna i s leva, po kojima dinamizam treba da bude vrhovni cilj država i nacija, a taj dinamizam se sastoji u postavljanju javnosti pred gotov čin, što stvara i senzacije i iznenađenja. Medutim, to fabrikovanje iznenađenja postaje sve opasnije, tako da — ugrožen od njih — razuman svet ponovo traži stabilnija uporišta, koja se u prvom redu sastoje u međusobnom poštovanju granica i obaveza, i u okupljanju tih stabilnih elemenata, za očuvanje miroljubive utakmice i napretka, pred iznenađenjima čiji se uspesi ne ponose rezultatima duhovnog, ekonomskog ili socijalnog, već isključivo političkog ili vojničkog karaktera.

Kakvu bi, uostalom, senzaciju mogao da pruži svetu jedan takav blok, kao što je Balkanski sporazum? Ni jedan od nje- govih tvoraca, a naročito ne blagopočivši Viteški Kralj Aleksan- dar, koji mu je bio glavni pionir, nije ga ni za čas smatrao kao instrumenat nametanja svoje volje drugome, ili bilo kakve agre- sivnosti. U času kada se već nazrevalo, da različiti dinamizmi teže ka izmeni onog uređenja Evrope kakvo je proizišlo iz mirovnih ugovora, Balkanski pakt je nastao na bazi uzajamnih interesa balkanskih država, da ne dopuste da sukobi velikih sila ponovo upotrebe Balkan kao sredstvo za svoja potkusurivanja, ili za poprište svojih intriga; pa da, u eventualnim sukobima tih veli- kih, balkanske države osiguraju svoju nezavisnost najefikasnijim sredstvom, a to je međusobno poštovanje obaveza i teritorijalnih granica, i miroljubiva saradnja.

Ako su ti razlozi važili pred četiri ili pet godina, oni u toliko više važe danas, kada su oblaci o kojima je reč, već tu, i kad načelo »Balkan balkanskim narodima« treba u toliko odlučnije da se afirmiše. Ni jedna od četiri balkanske države, koje su za sedale u Bukureštu, nema pretenzija ni na čije teritorije, niti ima želju da se upliće u bilo čije unutrašnje prilike. Ali isto tako, ni jedna od njih nije voljna da to uplitanje dozvoli drugim silama, ili da trpi bilo čije pretenzije na svoje delove. Države Balkanskog sporazuma žele iznad svega mir; ali pošto taj mir ne zavisi samo od njih, to je njihova kompaktnost neophodno nužna, da pomogne miroljubivim nastojanjima u ostalom svetu, i da predstavlja opomenu onima koji bi taj mir, na račun bilo koje od njih, hteli da poremete. Jer, ako za ikoga, to za male države vredi opomena: Danas meni, sutra tebi. A fatalno bi bilo, kada te manje države nebi znale da očuvaju poverenje koje su predstavnici svetskog javnog mišljenja, nakon velikog rata, imali u njihovu životnu snagu i u njihov »raison d'etre«; i kad bi svojom dezorganizacijom ili nesposobnošću da se međusobno sporazume i povežu, dali pravo onima, koji još uvek tvrde, da su samo velike nacije u stanju da uspostave red u svetu, pa da mali narodi treba da dodu pod njihovu vlast, ili u sklop njihovih interesnih sfera.

Ma da nisu, dakle, doneli ništa novo, rezultate konferencije u Bukureštu mi pozdravljamo kao akt produbljenja međusobnih odnosa i, prema tome, kao korak dalje ka učvršćenju nezavisnosti Balkana. I kao Sokoli i kao Slovenci, mi bismo te rezultate još srdacnije pozdravili, da je u njima učestvovala i bratska Bugarska; ali se za sada zadovoljavamo time, što su se na konferenciji čule reči jednodušnog prijateljstva prema Bugarskoj, i što je predsednik bugarske vlade dao izjave o srdacnim odnosima prema državama Balkanskog sporazuma. Nadamo se, međutim, da će nam već iduća Balkanska konferencija doneti i prisustvo Bugarske, ne kao senzaciju koja ima za cilj da iznenadi, već kao prirodnu posledicu obostranog zdravog shvatanja i poverenja, bez zadnjih misli i skrivenih ciljeva, na korist nezavisnosti Balkana i što uže duhovne zajednice svih Južnih Slovena.

Studenti i Sokolstvo

Odbor studentskih ekonomskih organizacija u Beogradu, kome je Savez Sokola K. J. odredio nedavno novčanu pomoć, za potpomaganje siromašnih studenata, uputio je 13 februara o. g. Savezu SKJ. jedno pismo, u kome kaže da, u prilogu kojeg je Savez uputio pomenutom odboru, taj odbor "ne vidi samo materijalnu pomoć već i pravilno shvata-

nje Sokolstva prema omladini«. Pismo zatim kaže:

»Danas je više nego ikada potrebno puno jedinstvo celokupne omladine i svih rodoljubivih snaga, za odbranu naše državne nezavisnosti. Zato će mo mi sve učiniti, sa svoje strane, da dode do što bliže saradnje između nas i bratske sokolske omladine. Naša je saradnja pošla najbol-

Slovačko Sokolstvo u Americi i prilike u otadžbini

»Slovenski Sokol«, organ telovež-
bačke slovačke zajednice sokolske u
Severnoj Americi, donosi u broju od
9 februara, opširni izveštaj sa glav-
ne godišnje skupštine Slovačkog So-
kolstva u Severoameričkoj Uniji
koja je održana u Perth Amboy, 4
februara. Na toj skupštini, na kojoj
je uzeo učešća veliki broj delegata
iz čitave Amerike, dati su izveštaji
o Svesokolskom sletu u Pragu i o
radu slovačkog Sokolstva u Ameri-
ci, ali je glavna briga posvećena ra-
spuštanju Sokolstva u današnjoj Slo-
vačkoj i stanovištu američkih Slo-
vaka prema tom događaju.

Na skupštini je utvrđeno da je već 15. januara održan u sokolani u Njujorku sastanak predstavnika različitih slovačkih udruženja u Americi, sa Sokolstvom na čelu, koji je zaključio: da »obzirom na sadašnje prilike u Srednjoj Evropi, a naročito u Slovačkoj, gde je zavlađao fašizam, koji ubija slobodu i demokraciju i koji teži ka uništenju slovenstva, sva ta društva odlučuju, da se vežu u jedan savez, u cilju podupiranja slobodarskih i demokratskih nastojanja u otadžbini i u cilju podupiranja progonjene braće«.

Uprava Saveza je izvestila, da je u posebnom telegramu, upućenom predstniku slovačke vlade, Dr. Tisu, protestovala protiv raspuštanja Sokola u Slovačkoj, ali bez uspeha. Međutim, i pored toga, Savez veruje da sokolsku misao u Slovačkoj ne može niko da uništi i da će ona ponovno vaskrsnuti.

Na koncu skupštine prihvaćena je jednodušno rezolucija, u kojoj se, između ostalog, kaže:

»Najodlučnije osuđujemo nepravdu učinjenu Sokolstvu u Čehoslovačkoj, sa strane ne tuđe, već svoje sopstvene, slovačke vlade. Nikakvog razloga nije bilo za to, niti je Sokolstvo u Slovačkoj zaslužilo da mu se tako odvrati, sa strane vlade, koja bi trebala da bude pravedna prema svima. Zato američki Slovački Sokoli izjavljuju, da nemaju poverjenja u slovačku vladu, sve dotle dok se ta krivica ne ispravi. Proglašujemo dalje, da kao lojalni građani naše nove demokratske otadžbine, Severoameričke Unije, stojimo odlučno protiv svake akcije fašističkog smjera, koju bi a genti, plaćeni od slovačke vlade, hteli među nama da provode. Naša je dužnost da ostanemo i dalje na principima, na kojima je naša nova otadžbina položena, u toliko pre što je, baš prema Pitsburškom sporazumu, českoslovačka država trebala da bude demokratska republika. Zbog svega toga, novčane priloge koje smo sakupljali u cilju da pomognemo slovačkoj braći u otadžbini, ne možemo da poverimo slovačkoj vladi, pa da time pomažemo fašizam i diktaturu. I zato ih menjamo u fond za odbranu demokratije u Slovačkoj i u čitavoj Českoslovačkoj republici.»

Ilijm putem i samo je poželeti da se što potpunije produži. Takva saradnja biće najbolja garancija za bolju budućnost naše zemlje. Vaša nacionalna, kulturna i socijalna akcija među omladinom i narodom, naići će na punu podršku studenata, u toliko pre, što je to jedan od naših najglavnijih zadataka.

Kako zadržati članstvo

Ima u našoj organizaciji jedna stalna pojava na koju treba obratiti pažnju i posvetiti joj ozbiljnu brigu. Ko god je malo pažljivije pratio razvoj našeg Sokolstva, mogao je da zapazi da se naše članstvo ne zadržava u svojim jedinicama koliko treba i da ne ostaje stalno i do kraja učlanjeno. Posle kraćeg, ili malo dužeg vremena, ono se razide, napusti Sokolstvo i izgubi se. I tako naše jedinice, ne mogu da dostignu veći broj i jedan jači kontingent članstva; broj, koji bi za izvestan razmak vremena trebao da bude jakko zapažen. Jer kad bi društva mogla da zadrže na duže vreme — bar za ono koje je predviđeno kao obavezno za vezbu — sve svoje članstvo, ili bar veći njegov procenat, broj članstva bi dostigao imponantnu visinu. Tada bi se uticaj Sokolstva jače osetio i ono bi zaista bilo moćan činilac u javnom životu. Stotine i stotine hiljada prikupljenih u jednu zajednicu, predstavljale bi znatnu snagu, koja bi se već tim brojem nametnula svima, a čiji bi rad bio velik i rezultati mnogo vidniji. Samim tim, Sokolstvo bi postajalo privlačnije i za inase, pa bi sve više rasla njegova stvaralačka moć. Lakše bi savladivalo teškoće i obaralo prepreke koje sprečavaju njegovu akciju.

Razumljivo je, da se upisani broj članstva ne može da održi u celosti, već da se mora smanjiti u toku vremena, iz raznih uzroka. Ali, po pravilu, trebalo bi da je to smanjenje vrlo malo i neznatno, tako da se i ne primeti. I što je još teže, društvo naputaju baš oni, koji su već manje-više uvedeni u sokolski život i već upoznati sa Sokolstvom, koji bi dakle trebali da vode odeljenja. Kod muških kategorija ovo napuštanje društva manje je nego kod ženskih. Sestre, čiji je broj u mlađim kategorijama vrlo veliki, pri prelazu u više kategorije sve se više gube, i dok stignu do članica, ostane ih neznatan broj.

I jedni i drugi napušta-
ju Sokolstvo baš u ono
doba života, kada im je
ono najpotrebnije. Jer ako
su u porastu i razvijenosti zaostali,
a ima organizama, koji se sporije
razvijaju, neophodno im je potreban
rad u Sokolstvu da pomogne jača-
nju njihovih fizičkih i moralnih
snaga. Ili, ako su u porastu prešli
onu meru koja odgovara njihovom
dobu života, i organizam im je na-
predan i bujan, potrebno je da se
ta bujnost umerava i svodi na ma-
nji stepen, kako ih suvišna sna-
ga i mladićska bujnost ne bi odvele
na stranpoticu i nanele štete moral-
nim vrednostima. Zato treba nasto-
jati da se to članstvo za-
drži u sokolskim redovi-
ma, koliko radi njega sa-
moga, toliko i radi samog
Sokolstva.

Ima više uzroka koji izazivaju ovu pojavu. Pre svega današnja omladina živi u nepovoljnim prilikama za njeno telesno i moralno razvijanje. Poratno doba donelo je drugačija shvatanja i drugačije poglede na život, nego što su bila predratna. Ta shvatanja, iako mogu da

pretrpe ozbiljnu kritiku, za sada su odnela prevagu nad onim ranijim. Način života i ciljevi života izmijenili su se. Moralna strana kod čoveka zanemarena je, a pažnja se obratila telesnim zadovoljavanjima i uživanjima. Živi se brzo, bez mere i granice. Hoće se svuda sloboda bez nadzora i kontrole, svoje i drugih. U takvoj atmosferi raste i razvija se naša omladina. Naravno da ovakva shvatanja i ovi nazori imaju na nju najjači uticaj, pa omladina počinje da ide putem starijih. Nerazumljiva roditeljska popustljivost i slabost dopuštaju deci sve, pa ona hoće rano, pre vremena da zađu u život, da ga upoznaju sa svih strana. Međutim, onaj neumitni zakon: »Sve u svoje vreme«, treba ovde da ima nastrožiju primenu. Neka deca žive dečjim životom i imaju dečja uživanja; neka omladina živi svojim životom i neka ima svoja uživanja, koja odgovaraju njenom dobu života, a odrasli opet svoja!

Sokolstvo, kao vaspitna organizacija, ima ovo uvek u vidu pa zato pruža i deci i omladini onu zabavu i ona uživanja koja najbolje odgovaraju njihovom dobu i uzrastu.

Pored toga, Sokolstvo postavlja meru i granice svemu i budno motri da se te granice ne pređu. Ono hoće da se zavede jedan harmoničan odnos između duha i tela, pa nastojava da se oboje naporedi i razvijaju i sačuvaju. Sve ono što bi smetalo ovoj harmoniji, ili nanosilo štetu, bilo telu bilo duhu, to se odbacuje.

Ovo nije lak posao, jer zahteva dosta truda i napora, mnoga i mnoga ograničenja i čvrste volje da se ostane na pozicijama pred raznim iskušenjima. A omladina puna poletnoga duha i uznemirenosti ne voli taj naporan rad i ta ograničenja, bez kojih nema uspeha u sokolskom vaspitanju, pa zato i nerado dolazi u sokolanu, a kad dođe, ne ostaje dugo. U iskušenjima svog vremena, omladina možda ni sama nije kriva što ne može da oceni duboko značenje Sokolstva za sebe i što mu se izmiče, za volju privlačnijih, ma da štetnih strujanja. I zato problem nije u njoj, već u roditeljima, u nastavnicima i u Sokolstvu samom. Roditelji i nastavnici treba da omladinu upućuju u Sokolstvo, i docnije, kad već nisu sokolska dečica, pa uživaju u ritmičkim vežbama, već kad Sokolstvo treba da im postane škola života, dakle još potreb-nija nego onda dok su deca. Ali najvažnija strana tog problema je u Sokolstvu samom! Ono treba da nađe u sebi puta inačica kako dečaku ili devojčici, koji su jednom stupili u Sokolo, neće ni na pamet pasti da mu izmaknu, kad dođu do momaštva i do devojaštva, već će naprotiv tek onda naći u njemu pravu privlačnost i interes! Taj interes i tu privlačnost treba pro-naći, u tome je težište uspeha, — jer ko momaštvo i devojaštvo provede u Sokolu, taj neće više iz nje-ga nikada istupiti!

Đura Brzaković

СВИМА КОЈИ РАДЕ ИЗДРЖЉИВЕ И УДОБНЕ ЦИПЕЛЕ

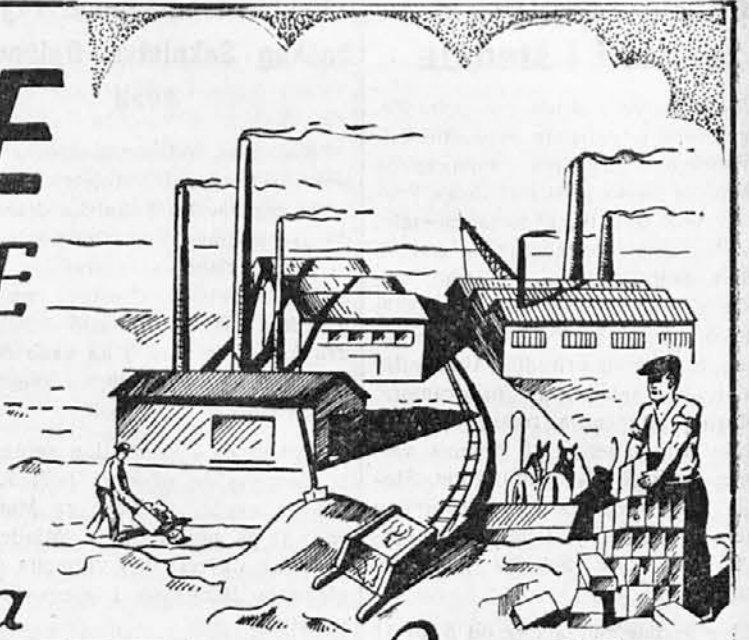
За децу

Баџа

За мајку

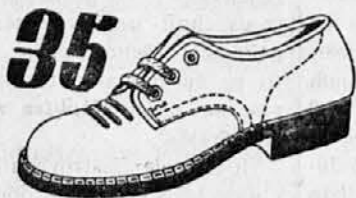
За оца

За рад

48322—040

Дечије ципелице од гуме, практичне за школску децу која далеко иду у школу. За вежбу у школи и ван ње. Постављене су топлотом фланелском поставом.

3222—4000

Дечије полуципелице од јаког бокса, са неподеривим гуменим ђоном. За живахну децу нема боље ни трајније обуће.

6922—44003

Укусне и јаке дечије ципелице израђене од јаког бокса, са кожним ђоном и кожном потпетицом. Број 35—38 Дин 79.—

2861—6300

Врло лепе и укусне дечије ципелице, израђене од лака, комбиноване са сивим боксом. Удобан облик дозвољава нормалан развој ноге.

3762—66001

За школу и сваки штрапац ђацима ће најбоље послужити ове ципеле на шнир. Израђене су од црне кравине, са јаким ђоном. Од бр. 31—34 Дин 39.—, од бр. 35—38 Дин 49.—

2461—4300

Високе дечије ципелице од браон лаке коже, широког облика и ђона. Удовољити потпуно хигијенским захтевима ногу вашег детета.

3925—68805

Ципеле за домаћице, од јаког бокса са капицом украшеном рупицама, са издржљивим и непромочивим ђоном и ниском потпетицом. Стају само Дин 59.—

2405—6610

Полузатворене ципелице од црног дивтина, са енглеском потпетицом и украсним језиком. Послужиће вам добро за сваку прилику.

2925—64648

Практичне женске ципеле на шнир, израђене од браон или црног бокса, са кожним ђоном и кожном потпетицом.

2425—66121

Укусне ципелице на шнир, од финог црног бокса, са кожним ђоном и полувисоком потпетицом. Прилежу добро уз ногу, а могу се носити уз сваки напут и костим.

1875—66133

Лагане ципелице израђене од доброг лака. На пилу украшене паспулом и уметком од змијске коже. Полувисока потпетица чини их удобнима.

38397—6601

Лаковане полуципеле од гуме, отпорне против воде и блата. Чисте се мокром крпом. Заменеју потпуно кожне ципеле, а стају само Дин 39.—

1937—66822

Ево елегантних ципела које су приступачне сваком чиновнику, трговцу и занатлији. Веома издржљиве. Израђене су од бокса, са кожном табаницом и неподеривим ђоновима. Продајемо их црне и жуте по истој сниженој цени од Дин 79.—

57.7—64621

Издржљиве и удобне мушке ципеле од бокса, тубастог облика, са кожним кованим ђоновима и кожном потпетицом.

3939—64121

Елегантне ципеле за профињен укус, израђене од најфинијег бокса, са кожном табаницом, флексибилним ђоновима и широком потпетицом. Скрз наоколо на рам прошивене. Црне или браон Дин 129.—

3967—68822

Мушке ципеле од бокса са поставом, кожном табаницом и са јаким гуменим ђоновима, непромочивим и неподеривим. Своје издржљивости ове ципеле подносе сваки штрапац због свог изгледа могу да замене свечану ципелу.

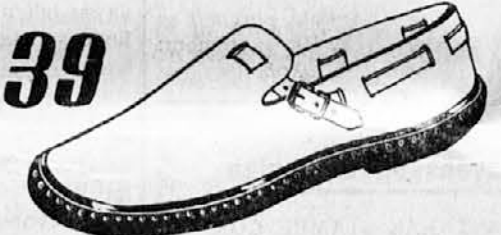
28425—6400

Женске ципеле од лаковане гуме, са ниском потпетицом. Могу добро послужити домаћици за рад у кући, и ван куће.

38325—611

Женске полуципеле од лаковане гуме, са гуменим ђоном и ниском потпетицом. Непромочиве и издржљиве. Могу да замене кожну ципелу, а стају само Дин 29.—

0707—6000

Кожни опанци са јаким кожним ременом и са јаким гуменим ђоновима, који су појачани гуменим цвокама. Довољно широки и удобни. Не жуљају ни ногу ни цеп.

17777—611

»КАНАДА« високе ципеле израђене од јаке гуме са унаоколо ушивеним језиком и јаком поставом, појачане на врху и рубу нарочитим слојем гуме. Ове ципеле су незамењиве за људе који морају дуго време да раде на влажном и мокром терену.

4767—66802

Удобне бакање за сваки штрапац, широког облика, израђене од масне кравине, са кожним пубом и кожном табаницом и са јаким гуменим ђоновима, непромочивим и неподеривим. Стаје по сниженој цени само Дин 79.—